

NIEDERLASSUNG UND STANDORT IN DEUTSCHLAND ALMANYA'DA ŞİRKET KURMA VE ŞUBE AÇMA

HANDOUT

İÇİNDEKİLER

NIEDERLASSUNG UND STANDORT IN DEUTSCHLAND	4
ALMANYA'DA ŞİRKET KURMA VE ŞUBE AÇMA.....	4
I. ALMANYA'DA ŞİRKET SAHİBİ OLMA	4
A. YENİ ŞİRKET KURMAK	4
(Welche Gesellschaftsformen gibt es? – Almanya'da Şirket Türleri)	4
Einzelunternehmer - Tacir	5
Şahıs Şirketleri.....	6
1. Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR) – Adi ortaklık	6
2. Offene Handelsgesellschaft (oHG) – Kollektif Şirket.....	7
3. Kommanditgesellschaft (KG) – Komandit Şirket.....	7
4. Partnerschaftsgesellschaften - PartnerschaftGG.....	8
Sermaye şirketleri.....	8
5. Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) – Limited Şirket.....	8
Unternehmergesellschaft.....	10
1. Aktiengesellschaft (AG) – Anonim Şirket.....	10
Kommanditgesellschaft auf Aktien:	10
B. YABANCI ŞİRKETLERİN ALMANYA'DA ŞUBE AÇMALARI	11
1. Inländische Tochtergesellschaft (Bağlı/Yan Şirket).....	11
2. Die Zweigniederlassung/Selbständige Niederlassung (Bağımsız Şube)	11
3. Betriebsstätte/ Unselbständige Niederlassung (Bağlı Şube)	11
4. Repräsentanz (İrtibat ofisi/Temsilcilik).....	11
C. VORRATSGESELLSCHAFT – HAZIR BİR ŞİRKETİN SATIN ALINMASI	12
II. VERGİ HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN DÜZENLEMELER.....	12
1. ALMANYA'DA TİCARİ FAALİYET YAPANLARIN VERGİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	12
Kazanç üzerinden alınan vergiler:	12
Solidaritatzuschlag:.....	13
Lohnsteuer (Ücret vergisi):.....	13

Gewerbesteuer(Ticaret vergisi).....	13
Umsatzsteuer (KDV)	13
Grunderwerbsteuer(Taşınmaz alım vergisi):.....	13
1. ÇİFTE VERGİLENDİRME	13
III. YABANCILARIN TİCARİ FAALİYETLERİNE İLİŞKİN SINIRLAMALAR.....	16
1. Sektorübergreifende Investitionsprüfung.....	17
2. Sektorspezifische Investitionsprüfung	17
IV. VİZE VE OTURUMA İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR:.....	18
Aufenthaltserlaubnis(Oturum izni)	19
Niederlassungserlaubnis (Yerleşim izni).....	19
Schengen-Visum (Geschäftsvisum – Business visum)	19
A. Almanya'da Serbest Meslek İcra Etmenin Şartları:	19
B. Almanya'da Birine Bağlı Çalışmanın/İş Gören Olmanın Şartları:.....	20
Bundesagentur für Arbeit'ın rızası için aranan şartlar:.....	21
Bundesagentur für Arbeit'ın rızasının aranmadığı haller:	21
V. ŞİRKET KURMA AŞAMALARI/CHECK-LIST	21

BİLGİ NOTU:**NIEDERLASSUNG UND STANDORT IN DEUTSCHLAND
ALMANYA'DA ŞİRKET KURMA VE ŞUBE AÇMA**

Almanya ve Türkiye arasındaki güçlü ekonomik ilişkiler sebebiyle bu iki ülke arasında yapılan yatırımların sayısı da günden güne artmaktadır. Bu bilgi notunda, Almanya'da şirket kurmak/şube açmak için gerekli adımlara aşağıda gösterilen sıralama ile yer verilmektedir:

- Almanya'da Şirket Sahibi Olma
 - o Yeni şirket kurmak
 - o Şube açmak
 - o Kurulu bir şirketi satın almak
- Vergi Hukukundan Kaynaklanan Düzenlemeler
- Yabancıların Ticari Faaliyetlerine İlişkin Sınırlamalar
- Vize ve Oturma İlişkin Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar
- Şirket Kurma Aşamaları/Check-list

I. ALMANYA'DA ŞİRKET SAHİBİ OLMA

Yabancı bir girişimci için Almanya'da bir şirket sahibi olmak 3 şekilde mümkündür: yeni şirket kurmak, şube açmak veya hali hazırda kurulu bir şirketi satın almak.

A. YENİ ŞİRKET KURMAK**(Welche Gesellschaftsformen gibt es? – Almanya'da Şirket Türleri)**

Yeni bir şirket açmak, aşağıda açıklanan herhangi bir şirket türünde olabilir. Tamamen yapılacak ticari faaliyetin niteliği, işletmecinin sermayesi, iş hacminin genişliği, yalnız mı çalışmak istenildiği yoksa başkalarıyla mı çalışmak istenildiği gibi değişik faktörlere bağlı olarak yapılması gereken bir tercihtir.

Türkiye'de olduğu gibi Almanya'da da şirket türleri genel olarak şahıs ve sermaye şirketleri olarak iki temel kategoriye ayrılmakla birlikte, aynı Türkiye'deki gibi, Alman hukukunda da kooperatifler (Genossenschaften) ayrıca düzenlenmektedir.

Alman ve Türk ticaret ve şirketler hukuku düzenlemelerinin birbirine benzerlik gösterdiği pek çok nokta olmakla birlikte, birbirlerinden ayrıldıkları noktalar da vardır. Bu farklılıkların en önemlilerinden birisi de her ne kadar Türkiye'de şirketlerle ilişkin yasal düzenlemelerin temel kaynağı Türk Borçlar Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu –ve bir de Kooperatifler Kanunu- olsa da Almanya'da da Alman Medeni

Kanunu (BGB) ve Alman Ticaret Kanunu (HGB) dışında, neredeyse her bir şirketi düzenleyen ayrı kanunlar yer almaktadır.

Alman hukukunda yer alan şirket çeşitleri şu şekildedir:

Şahıs Şirketleri: bir tek kişi ile de kurulabilen ve küçük ölçekli serbest meslek sahipleri bakımından yaygın olan ve genel olarak tacir sıfatıyla hareket eden herkesi tanımlayan, bir kişiden oluşan Einzelunternehmer veya Einzelkaufleute; Türk hukukundaki adi şirkete karşılık gelebilecek Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR); Türk hukukundaki kolektif şirkete karşılık gelen offene Handelsgesellschaft (oHG), Türk hukukundaki donatma iştirakına karşılık gelen die Partenreederei, serbest meslek ortaklıklarına ilişkin düzenlemeleri barındıran freiberufliche Partnerschaft.

Sermaye şirketleri: Aktiengesellschaft (Anonim şirket), Kommanditgesellschaft auf Aktien (Sermayesi paylara bölünmüş anonim şirket), Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) (Limited Şirket) ve ayrıca bir de Genossenschaften denilen Kooperatifler Alman hukukunda düzenlenen temel şirket türleridir.

- **Einzelunternehmer - Tacir**

Bir tek kişinin varlığıyla kurulan, son derece basit ve yaygın serbest girişim modelidir. Hem tacirler hem de esnafar bakımından uygulama alanı bulabilmektedir. Herhangi bir ortağa veya başka bir kimsenin katılımına ihtiyaç duymaksızın tek kişi ile kurulabilmektedir. Az miktarda kuruluş maliyeti yanında, kurucusuna sınırsız sorumluluk yüklemektedir. Genellikle serbest meslek sahipleri ile küçük işletmeler için yaygındır.

Kuruluşu: Burada Türk hukukuna göre tacir olarak adlandırabileceğimiz bu türün kendi içinde iki alt türünden bahsedilebilir.

- Kleingewerbetreibende: Başlangıç aşaması için öngörüldüğünden, kuruluşu için yalnızca Gewerbeamt'a kayıt olması gerekmektedir.
- Gewerbetreibende Kaufleute: Faaliyetlerini Gewerbeamt'da kaydedip, noter aracılığıyla da şirketi ticaret siciline kaydetmesi gerekmektedir.

Her iki halde de vergi dairesine gerekli beyanların yapılması gerekmektedir.

Bu ikisi Ticaret Kanunu (HGB) 1.ve 2. maddelerinde düzenlenmişlerdir.

Tek kişi ile kurulduğu için esas sözleşme düzenlenmesi yaygın değildir.

Şirketin bulunduğu yerdeki idari amirliğe (Belediye gibi) bağlı Gewerbeamt'a yapılacak Gewerbeanmeldung yapmaları gerekmektedir. Gewerbeamt gerekli bilgi ve belgeleri ilgili diğer kurum ve kuruluşlara göndermektedir. İlk kayıt olurken Saarbrücken'de 45 Eur gibi bir ücreti vardır.

Ayrıca ticaret siciline tescile gereksinim yoktur.

Hesap tutma ve bilanço düzenlemek zorundadırlar.

Vergilendirilmeleri: Ticari işletmeden veya serbest meslek faaliyetinden kaynaklanan gelirleri üzerinden vergilendirilirler.

Ticari işletme sahibi olarak; Türk hukukunda birebir bir karşılığı bulunmayan Gewerbesteuer (Ticaret vergisi); Einkommensteuer (Gelir vergisi), Solidaritätszuschlag (Dayanışma vergisi), Lohnsteuer (Ücret vergisi) ve Umsatzsteuer (KDV) mükellefidirler.

- **Şahıs Şirketleri**

1. Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR) – Adi ortaklık

Türkiye'deki adi şirkete karşılık gelmektedir. Ortak bir amaçla bir araya gelen 2 veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilir. Kurulması için herhangi bir minimum sermaye sınırlaması yoktur. Şirketin malvarlığı ortakların tümüne aittir ve ortaklar şirket malvarlığı üzerinde birlikte karar alırlar. Şirket sözleşmesinde ayrı bir hüküm bulunmadıkça şirketin yönetimi de ortaklarca ve oy birliği ile olur. Ortaklar şirketin bütün borçlarından sınırsız bir şekilde sorumludurlar. Herhangi bir sicile tescil gerekmemektedir. Özellikle esnaflar ve serbest meslek sahipleri için başlangıç aşamasında son derece yaygın olan bir şirket formudur. Alman Medeni Kanunu'nun 705. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, ticaret kanunu hükümleri bu şirket türü için uygulanmamaktadır. Ortakların ismi ticaret unvanında yer almalıdır ve ortaklığın tanınmasına yardımcı olmalıdır. Tüzel kişiliği yoktur. Adi ortaklığın avantajı, ortakların kendi aralarındaki hukuki ilişkilerinde büyük bir çapta serbest olmalarıdır.

Kuruluşu:

En az iki ortak gerekmektedir.

Şirket sözleşmesi gerekmektedir. Bu sözleşme ile şirket ortakları karşılıklı olarak hak ve yükümlülükler üstlenmektedirler.

Şirketin bulunduğu yerdeki idari amirliğe (Belediye gibi) bağlı Gewerbeamt'a yapılacak Gewerbeanmeldung yapmaları gerekmektedir. Bu Gewerbeamt gerekli diğer kuruluşlara göndermektedir gerekli bilgi ve belgeler. İlk kayıt olurken örneğin Saarbrücken'de ortak başına 45 Euro gibi bir ücreti vardır.

Sözleşme ile kurulur ama bu sözleşme herhangi bir şekle değildir; tabi ki de ileride karşılaşılabilecek sorunları engellemek amacıyla sözleşmenin yazılı bir şekilde yapılması ve şirketin amacı, yönetimi ve temsili, ortaklar arasındaki görev ve sorumluluğun dağılımı; kazanç ve zararların dağılımı, rekabet yasağı; ortaklardan birinin ölümü halinin sonuçları, şirketin sona ermesi gibi hallerin sözleşme ile düzenlenmesi tavsiye edilir.

Vergilendirme:

- Gewinnbesteuerung (Kazanç üzerinden alınan vergiler): Bu şirket türünün tüzel kişiliği olmadığından şirket değil de her bir ortak kendi kazanç payları üzerinden vergilendirilmektedirler. Bu durumda da ortakların tüzel kişiliği olup olmamasına göre gerçek kişi ortaklar gelir vergisi (Einkommenssteuer), tüzel kişi ortaklar ise kurumlar vergisi (Körperschaftssteuer) mükellefidirler.
- Gewerbesteuer: (Ticaret vergisi) Türk hukukunda birebir karşılığı olmayan bu vergi türü bir nevi ticaret vergisi olarak da değerlendirilebilir. Gelir vergisinin aksine, tüzel kişiliği olmamasına rağmen burada vergilendirilen ortaklar

değil; şirketin kendisidir. § 2 Abs. 1 Gewerbesteuergezet (Ticaret Vergisi Kanunu 2. maddesinin 1. fıkrasına göre bir şirket ticari faaliyet yürüttüğü müddetçe bu verginin mükellefidir.

- Umsatzsteuer (KDV)
- Grunderwerbsteuer (Taşınmaz alım vergisi) Şirket malvarlığına ait taşınmazlar olması halinde mükellefiyeti olan vergi türüdür.

2. Offene Handelsgesellschaft (oHG) – Kollektif Şirket

2 veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilir. Tüzel kişilikleri yoktur. Kuruluş aşamasında herhangi bir asgari sermaye sınırlaması yoktur. Şirketin borç ve sorumluluklarından bütün ortaklar sınırsız sorumludur. Ticaret siciline kayıt olmaları gerekmektedir. Temel olarak ticaret kanunu 105-160 maddeleri arasında düzenlenmiş olmakla birlikte kanunda boşluk olan hallerde adi şirketlere ilişkin (GbR) ilişkin Medeni Kanun (BGB) hükümleri uygulama alanı bulmaktadır. Yönetim için yetkili kişi atanması da mümkündür. OHG kanunun sistematığına göre aslında GbR'nin özel bir şekli olarak da değerlendirilebilir. Yalnızca adi ortaklıklar (GbR) ticari hayatın ihtiyaçlarını karşılamaya yetmeyebileceğinden kollektif şirketler öngörülmüştür. Kollektif şirketler kendi adı altında her zaman hak ve sorumluluk üstlenebilirler. Kollektif şirket yapısı adi şirketlere oranla daha büyük olan şirketler için uygundur. Ama adi şirketlere göre; kuruluşlarında ticaret kütüğüne kayıt olma zorunluluğundan dolayı yüksek miktarda kuruluş maliyeti gerekmektedir.

oHG ile GbR arasındaki farkı anlayabilmek için: GbR'nin oHG'den farkı amaç ve kapasite bakımından ortaya çıkmaktadır. GbR BGB de düzenlenmiş ve **her türlü amaç** ile kurulabilmekte iken; oHG HGB de düzenlenmiştir ve **yalnızca ticari amaçla** kurulmaktadır. oHG'nin Handelsregister'e (ticaret siciline) kaydolması gerekmektedir; ama GbR'nin ticaret siciline tescil zorunluluğu yoktur.

Kuruluşu: İki veya daha fazla gerçek veya tüzel kişinin bir araya gelmesiyle kurulur. Şirket sözleşmesi yapılması gerekmektedir. Asgari bir esas sermaye değeri bulunmamaktadır. Ticari bir amaç gütmesi lazım. Ticari amaç güden her bir işletme gibi oHG'nin de Gewerbeanmeldung'unu yapması gerekmektedir. Handelsregister'e (ticaret siciline) noter aracılığıyla tescilinin yapılması lazım. Kuruluş aşamasında bütün ortakların kaydedilmesi gerekmektedir. Bu durumda ortaklar kendilerinin bir temsilci aracılığıyla temsil ettirme hakkına sahiptirler. Yurtdışında düzenlenen vekaletnameler için apostil şerhi gerekmektedir. Ticaret siciline kayıt, faaliyetin kapsamı bakımından önem arz etmektedir.

Vergilendirilmesi: Ortakların gerçek veya tüzel kişi olmasına göre gelir (Einkommensteuer) veya kurumlar vergisi (Körperschaftssteuer) mükellefidirler. Burada verginin mükellefi şirket değil; ayrı ayrı ortaklardır. Ticaret vergisi (Gewerbesteuer) ve KDV (Umsatzsteuer) mükellefidirler.

3. Kommanditgesellschaft (KG) – Komandit Şirket

2 veya daha fazla kişi tarafından kurulabilir. OHG'nin özel bir şekli olarak da değerlendirilebilir. Çünkü, burada iki çeşit ortak vardır ve ortakların sorumlulukları

yüklenme halleri hariç bütün düzenlemeler aynı OHG gibidir. 2 çeşit ortak vardır, bunlarda ilki Komplementaer ortak (Türkiye'de Komanditer ortak) denilen ve sınırsız sorumlu olan ortak çeşididir. Kommanditist ortak (Türkiye'de Komandite ortak) dediğimiz ise sadece kendi sermaye miktarı ile sınırlı bir sorumluluğa sahip olan ortaktır. Türk hukukundan farklı olarak her iki ortak da gerçek veya tüzel kişi olabilir. (Zira Türk hukukunda yalnızca Kommanditist ortaklar-yani komandite ortaklar-tüzel kişi olabilir)

Kuruluş için asgari sermaye miktarına ilişkin herhangi bir sınırlama yoktur.

Sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça şirketin yönetim yetkisi Komplementär ortakta kalır; Kommanditist ortakların kontrol yetkileri vardır. Bu şirket türüne ilişkin düzenlemeler HGB 161 ve devamındaki maddelerde yer alır. Ticaret unvanında Komplementär ortağın ad ve soyadı yer almalıdır.

Kuruluşu:

Şirket sözleşmesi (Gesellschaftsvertrag) olmalıdır.

Ticaret siciline kaydı yapılır (Handelsregistereintragung). Burada her bir ortağın ismi ve payları belirtilmelidir.

İşletme kaydı(Gewerbeanmeldung) yapılmalıdır.

Asgari bir sermaye sınırlaması yoktur.

Vergilendirilmesi: Ortakların gerçek veya tüzel kişi olmasına göre gelir (Einkommensteuer) veya kurumlar vergisi (Körperschaftssteuer) mükellefidirler. Burada verginin mükellefi şirket değil; ayrı ayrı ortaklardır. Ticaret vergisi (Gewerbesteuer) ve KDV(Umsatzsteuer) mükellefidirler.

- GmbH& Co. KG

Türk hukukunda yer almayan bu şirket türü Komplementaer/Komanditer ortağı bir GmbH olan bir Komandit şirkettir. Aşağıda GmbH'da açıklanacağı üzere sınırsız sorumluluk sahibi ortağın bir gerçek kişi olması yerine bir GmbH olması, bu şirket ortağını sınırsız şahsi sorumluluktan kurtarmakta ve yalnızca GmbH daki sermaye miktarı ile sorumlu kılmakta olduğundan, ticari hayatta sıklıkla tercih edilen bir şirket türüdür.

4. Partnerschaftgesellschaften - PartnerschaftGG

Genelde serbest meslek erbabı kişilerin bir araya gelerek oluşturdukları ortaklık türüdür; ayrı bir ortaklık türü değil de oHG'nin özel bir türü gibi değerlendirilebilir. Genel olarak bütün hükümleri benzerdir; yalnızca kayıt aşamasında, icra edilen meslek türünün gerektirdiği mesleki yükümlülükler de ayrıca yerine getirilmelidir ve ticari amaç güdülmediği için Gewerbesteuer mükellefi değildirler.

• Sermaye şirketleri

5. Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) – Limited Şirket

1 veya daha çok gerçek veya tüzel kişinin bir araya gelmesiyle kurulur. Ortaklar kendi sermaye miktarları ile sınırlı sorumludurlar. Şirket kuruluşu için gerekli asgari esas sermaye değeri EUR 25.000'dir. Bu şirket türüne ilişkin düzenlemeler GmbHG'de (Limited Şirket Kanunu) yer almaktadır.

Yabancıların da GmbH kurmasına engel herhangi bir durum yoktur; ancak elbette ki yabancıların şirkette sahip oldukları pozisyona göre –özellikle müdürlerin- vize ve oturma ile ilgili yasal düzenlemeleri dikkate almaları gerekmektedir.

Şirket kurulmasıyla birlikte kendi hak ve sorumlulukları olan ve kendi ticaret unvanı (Firma) adı altında hareket eden tüzel kişilik oluşur. Bu sebeple hak ve yükümlülükler bakımından ortaklardan tamamen bağımsızdır.

Ticaret unvanı açısından geniş bir hareket serbestisi vardır: isim, faaliyet alanı, bunların karışımı veya tamamen hayali bir isim seçilebilir. En önemli olan husus: diğer şirketlerden ayırt edilebilir olmasıdır.

Her limited şirketin hukuki işlem yapabilmesi için en az bir şirket müdürünün olması gerekmektedir, şirket müdürünün olmadığı hallerde ise irade açıklamaları ortaklara da yöneltilebilir.

Kuruluşu:

Gesellschaftsvertrag-şirket esas sözleşmesi düzenlenmelidir. Şirket sözleşmesi haricen de hazırlanabilir olmakla birlikte GmbHG (Limited Şirket Kanunu) ekinde yer alan Musterprotokoll (örnek form) kullanılarak sözleşmenin hazırlanması çok yaygındır. Bu sözleşme noterce onaylanmalı ve bütün ortaklar tarafından imzalanmalıdır. Sözleşme imza aşamasında ortaklardan birisi kendisi hazır bulunamayacaksa kendisini noter aracılığıyla düzenlenmiş vekaletname sahibi temsilci ile de temsil ettirmesi mümkündür. Şirket sözleşmesinde şirketin ticaret unvanı, şirketin merkezi, şirketin konusu, şirket esas sermayesi ve ortakların katılım payları yer almalıdır. Ortakların payları birbirinden farklı olabilir. Kuruluş aşamasında esas sermayenin en az yarısının nakit olarak yatırılmış olması gerekmektedir. Şirket müdürü şirket tescilinde tescil edilen meblağın erişilebilir bir şekilde hazır bulunduğunu taahhüt etmekle yükümlüdür. (Yani şirketin kuruluş aşamasında şirketin müdürünün belirlenmiş olması gerekmektedir. Şirket müdürünün şirket adına hukuki işlem gerçekleştirebilmesi için hak ve fiil ehliyetinin olması gerekmektedir.)

Noter sözleşmenin imzalanmasından sonra tescil için Amtsgericht'e (Sulh Mahkemesi) başvurur. Şirketin tescili gereken ticaret sicili şirketin merkezinin olduğu yetkili sulh mahkemesidir.

Ayrıca İşletme kaydı (Gewerbeanmeldung) da yapılması gerekmektedir.

Kuruluş için esas sermaye dışında noter, mahkeme ve Gewerbeamt masrafları da dahil ortalama 750 Euro gibi bir masraf çıkmaktadır.

Vergilendirilmesi: Vergi hukukundan kaynaklanan yükümlülükler bakımından GmbH ile birlikte şirket müdürü de şahsi olarak sorumludur. (Ortak olmasa bile sorumludur) ve bu sorumluluk yalnızca malvarlığını etkileyen bir sorumluluk olarak kalmayıp, şirket müdürünün cezai sorumluluğu da vardır. Ayrıca bütün bunların değerlendirilmesi esnasında iki ülke arasındaki çifte vergilendirme anlaşmalarının dikkate alınması gerekmektedir.

Körperschaftsteuer-Kurumlar vergisi: şirketin kazancının ortaklara dağıtılmış olması veya şirkette muhafaza edilmesine bağlı olmaksızın şirketin kazancından %15 oranında kurumlar vergisi uygulanır. –Burada diğer şirket türlerinden farklı olarak, şirketin kendisinin bir tüzel kişiliği olduğu için verginin mükellefi şirketin ortakları değil bizzat kendisidir.

Solidarit tszuschlag: Dayanışma vergisi olarak da Türkçeye çevrilebilecek olan bu vergi türü hem gerçek hem de tüzel kişilerden alınabilir. **Lohnsteuer:** Eğer şirketin çalışanı varsa (buna ortakların kendileri ve müdür de dahil olabilir) bunlara verilen ücret dikkate alınarak hesaplanan vergi türüdür. **Gewerbesteuer** (Ticaret vergisi), **Umsatzsteuer** (KDV), **Grunderwerbsteuer** (taşınmaz devir vergisi).

- **Unternehmergesellschaft**

2008'den beri var olan bir GmbH türüdür. Mini GmbH da denilmektedir uygulamada. Tüzel kişiliği, ticaret unvanı vardır ve müdür vasıtasıyla temsil edilmektedir. GmbH dan en önemli farkı: esas sermaye olarak 1 Euro ile dahi kurulmasının mümkün olmasıdır. Her ne kadar GmbH türü olsa da ticari unvanında GmbH yer alamaz; UG (haftungsbeschr nkt-sinrlı sorumluluğu olduğu) belirtilmelidir.

Kuruluştan sonra gerekli sermayenin tamamlanması ile GmbH olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Kuruluşu GmbH gibidir.

Vergilendirilmesi:

Körperschaftssteuer, Solidarit tszuschlag, Gewerbesteuer,
Umsatzsteuer, Kapitalertragssteuer, Lohnsteuer.

1. Aktiengesellschaft (AG) – Anonim şirket

1 veya daha fazla ortak tarafından kurulabilir. Tek başına ticaret yapmayı düşünen girişimciler için de mümkündür. Yalnızca  yle olunca "ein Person AG" ya da klein AG olarak adlandırılmaktadır.

Aktiengesetz (Anonim şirket Kanunu) adında ayrı kanunu vardır. Sorumluluğu şirket mal varlığı ile sınırlıdır. Tüzel kişiliği vardır.

Ortaklar şirket sermayesine paylar aracılığıyla dahil olurlar. Hisse sahipleri her zaman kimsenin onayı olmaksızın hisselerini satabilmektedirler.

Avrupa Birliği  l e indeki karşılık gelen durum Societas Europaea (Se) dir.

Kuruluşu: AG'ler biraz daha büyük ölçekli projeler için  ng r lm ş olduğundan başlangıç esas sermayesi 50.000 Euro'dur.

şirket sözleşmesi ve tüzük olmalıdır ve noterce onaylanmalıdır.

Asgari 50.000 Euro olmak üzere esas sermayenin getirilmesi lazım.

Ticaret siciline tescil gerekir.

Gewerbeanmeldung'un yapılması gerekir.

Vergilendirilmesi:

Körperschaftssteuer(Kurumlar Vergisi), Solidarit tszuschlag (dayanışma vergisi)
Einkommensteuer (Gelir vergisi – hisse sahipleri açısından), Gewerbesteuer (Ticaret vergisi), Umsatzsteuer(KDV).

- **Kommanditgesellschaft auf Aktien:**

Bir komandit şirket türüdür. Ortakların kendi aralarındaki ve şirketle ve/veya üçüncü kişilerle aralarındaki ilişkiler bakımından Kommandit şirketlere ilişkin hükümler uygulama alanı bulurken; geri kalan her şey bakımından AG ye ilişkin hükümler uygulanmaktadır.

B. YABANCI ŞİRKETLERİN ALMANYA'DA ŞUBE AÇMALARI

Yabancı bir şirketin Almanya'da kuracağı bir birim ile Almanya'da faaliyet göstermesi 4 şekilde mümkündür: inländische Tochtergesellschaft (bağlı/yan şirket), Zweigniederlassung (Şube), Betriebsstätte (irtibat ofisi) ve Repräsentanz (Temsilcilik). Bunlardan hangisi olursa olsun Gewerbeanmeldung'unun yapılp gerekli olduğu halde de gerekli izinlerin vs alınması gereklidir. Ayrıca bu birimleri kuracak gerçek kişilerin vize ve oturum izni konusunda yabancılar hukukundan kaynaklanan yükümlülükleri yerine getirmesi gerekmektedir.

1. Inländische Tochtergesellschaft (Bağlı/Yan Şirket)

Burada yabancı bir şirketin paylarının çoğunluğuna sahip olmak koşuluyla Almanya'da açtığı ve Alman hukukuna göre kurulan bir Alman şirketinden bahsedilmektedir. Kendi tüzel kişiliği vardır ve ulusal hukukta Ana şirketten bağımsızdır. Kısıtlayıcı bir kural olmamakla birlikte, genellikle offenen Handelsgesellschaft (OHG), Kommanditgesellschaft (KG), Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) oder Aktiengesellschaft (AG) bağlı şirketler için tercih edilen şirket modelleridir. Bunlar için ticaret siciline kayıt gereklidir.

2. Die Zweigniederlassung/Selbständige Niederlassung (Bağımsız Şube)

Burada söz konusu olan yer olarak ana şirketten bağlı olup hukuki olarak ana şirkete hala bağlı olan ve kendisine ait hukuki kişiliği olmayan bir şirket biriminden bahsedilmektedir. Şubenin faaliyet alanının merkez ile bağlantılı olması gerekir, faaliyetlerini bağımsız bir şekilde yürütüyor olmalı (ayrı bir ofis, ayrı bir banka hesabı, ayrı muhasebesi olmalı); kendi işlemlerini yürütebilecek temsil yetkisi veya temsilcisinin olması lazım. Gewerbeanmeldung ve ticaret siciline kayıt gereklidir ve Alman şirketler hukuku uygulama alanı bulur.

3. Betriebsstätte/ Unselbständige Niederlassung (Bağlı Şube)

Burada tamamen yurtdışındaki şirkete bağlı olarak faaliyet gösteren, Almanya'da kendisi ticari faaliyet yürütmeyip de yurtdışındaki şirketi asiste edici, hazırlık ve organizasyonel işlemleri yürütür.

4. Repräsentanz (İrtibat ofisi/Temsilcilik)

Alman hukukuna göre bağımsız faaliyet gösterme yetkisi olan bir temsilcilik olup, yurtdışındaki şirketin faaliyet alanında ticaret göstermez, yalnızca Almanya'da piyasa araştırması, tanıtım faaliyetleri gibi tanıtıma yönelik işler yapan bir birimdir. Ticaret siciline kaydı gerekmez.

C. VORRATSGESELLSCHAFT – HAZIR BİR ŞİRKETİN SATIN ALINMASI

Bir kişinin kendisinin sıfırdan yeni bir şirket kurup bütün formaliteleri hali hazırda tamamlanmış olan, sadece satım amacıyla kurulan şirketlerin satın alınması da mümkündür. Vorratsgesellschaft denilen bu şirketler, kuruluşla ilişkin bütün usuli işlemlerini tamamlamış fakat henüz herhangi bir ticari faaliyette bulunmamış şirketlerdir. Normal GmbH ve AG'lerin bu şekilde kurulup satılması yaygındır. Hali hazırda faaliyet gösteren bir şirketin satın alınmasında karşılaşılabilecek öngörülemeyen risklerin önüne geçebilmek amacıyla gerçekleştirilir genelde, riski yoktur.

Risk faktörünün yanında zamandan da tasarruf sağlamaktadır. Zira normalde bir sermaye şirketinin kuruluş işlemleri birkaç haftayı bulabilmekteyken bu tarz bir şirketin satın alınması yalnızca normal bir alım satım sözleşmesi gibi gerçekleştiğinden çok daha hızlıdır.

Bu şirketlerin satışının gerçekleştirilebilmesi için satıcı alıcıya esas sermaye değeri ile alıcının takdir ettiği bir satış bedelini öder, noterde hisse devri sözleşmesi gerçekleştirilir ve şirket sözleşmesinde gerekli değişiklikler de usulüne göre yapıldıktan sonra, şirket yeni hissedarlarıyla faaliyete başlayabilir.

II. VERGİ HUKUKUNDAN KAYNAKLANAN DÜZENLEMELER

1. ALMANYA'DA TİCARİ FAALİYET YAPANLARIN VERGİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- **Kazanç üzerinden alınan vergiler:** Şirket türünün tüzel kişiliği olup olmadığına göre değişir:
 - Tüzel kişiliği olmayan şirketlerde her bir ortak kendi kazanç payları üzerinden vergilendirilir. Ortakların gerçek kişi olması halinde Einkommenssteuer (gelir vergisi); tüzel kişi olması halinde ise Körperschaftssteuer (kurumlar vergisi) mükellefidirler.

Einkommensteuer(Gelir Vergisi): Gelir Vergisi Kanunu 32a maddesinde vergilendirme oranları belirtilmiş olup, %0-45 arasında değişmektedir:

- Yıllık 0-9.000 Euro arasındaki gelirler vergiden muaftır.
- Yıllık 9.000- 54.950 Euro arasındaki gelirler %14 oranında vergiye tabidir.
- Yıllık 54.000-260.000 Euro arasındaki gelirler %42 oranında vergiye tabidir.
- Yıllık 260.000 Euro üzerindeki gelirler %45 oranında vergiye tabidir.

- Tüzel kişiliği olan şirketler kurumlar vergisi (Körperschaftssteuer) mükellefidirler.

Körperschaftssteuer (kurumlar vergisi) oranı %15

- **Solidarit tszuschlag:** Dayanışma vergisi olarak da T rk eeye çevrilebilecek olan bu vergi türü hem gerçek hem de tüzel kişilerden alınabilir.

Solidarit tszuschlag (Dayanışma vergisi) Kurumlar vergisi ve gelir vergisi oranlarının %5,5'i üzerinden hesaplanır.

- **Lohnsteuer ( cret vergisi):** Eğer Şirketin  alışanı varsa (buna ortakların kendileri ve müdür de dahil olabilir) bunlara verilen ücret dikkate alınarak hesaplanan vergi türüdür

Lohnsteuer ( cret vergisi)  eşitli vergi sınıflarına göre oranı değişmektedir.

- **Gewerbesteuer(Ticaret vergisi)** Türk hukukunda birebir karşılığı olmayan bu vergi türü bir nevi ticaret vergisi olarak da değerlendirilebilir. Gelir vergisinin aksine, burada vergilendirilen ortaklar değil; Şirketin kendisidir.   2 Abs. 1 Gewerbesteuergesetz (Ticaret Vergisi Kanunu 2. maddesinin 1. fıkrasına göre) bir Şirket ticari faaliyet y r tt   müddetçe bu verginin mükellefidir.

Gewerbesteuer(Ticaret vergisi) oranı bölgeye göre değişmekte olup, genel bir oranı yoktur.

- **Umsatzsteuer (KDV)**

Umsatzsteuer (KDV) genel oranı %19 olmakla birlikte, bazı istisnai ürünler bakımından %7 oranı uygulanır.

- **Grunderwerbsteuer(Taşınmaz alım vergisi):** Şirket malvarlığına ait taşınmazlar olması halinde doğan mükellefiyet.

Grunderwerbsteuer(Taşınmaz alım vergisi) oranları eyaletten eyalete değişiyor olup %3,5-6,5 arasındadır.

1.  IFTE VERGİLENDİRME

Almanya'da ikamet eden ve orada gelir elde eden Türk vatandaşları tabiiyetlerine bakılmaksızın Alman vergi hukukuna göre vergilendirilirler. Ancak her iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesiyle birlikte, özellikle ticari alanda faaliyet gösteren vatandaşlar bakımından her iki ülkede de gelir elde eden vatandaşların sayısı artmış, bu da  ifte vergilendirme sorunlarına yol açmıştır. Almanya ile Türkiye arasında imzalanmış olan  ifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşması bu hususta düzenlemeler ihtiva etmektedir. Anlaşmanın tam metnine bu linkten ulaşılabilir: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/01/20120124-1.htm>

Çifte vergilendirmeye ilişkin olarak bilinmesi gereken en önemli belgelerden bir tanesi 210 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'dir. Bu tebli e göre 6 ay ve daha uzun süre yurtdışında yaşayan Türk vatandaşları, bulundukları ülkede

vergilendirilecek olup, Türkiye'de dar mükelleftirler, yani yalnızca Türkiye'de elde ettikleri kazançlar bakımından vergi sorumlulukları doğar.

Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi ve Vergi Kaçakçılığını Önleme Anlaşması ise, her türlü vergiyi değil yalnızca anlaşma kapsamındaki vergileri düzenlemektedir. Anlaşma kapsamında; gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirler, ticari kazançlar, temettüler (kar payları), faiz vb. nitelikteki ödemeler, gayri maddi hak bedelleri (fikri mülkiyet hak bedelleri), sermaye değer artış kazançları, serbest meslek kazançları, ücretler, yöneticilere yapılan ödemeler, sanatçı ve sporculara yapılan ödemeler, emekli maaşları, kamu hizmetinden kaynaklanan ücret, maaş ve benzeri ödemeler, öğretmen ve öğrencilere yapılan ödemeler ile diğer gelirler düzenlenmekte olup, bu bahsi geçen gelirlerin elde edilmesi hallerinde vergilendirmenin hangi ülkede ve ne şekilde yapılacağı aşağıda açıklanmıştır.

- Gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirler Anlaşma'nın 6.maddesinde düzenlenmiş olup, gayrimenkulün bulunduğu ülkede vergilendirilir.
- Ticari kazançlardan alınan vergiler Anlaşma'nın 7. Maddesinde düzenlenmiş olup, bir ülke teşebbüsü tarafından elde edilecek kazanç, bu teşebbüsün bulunduğu ülkede gerçekleştirilir. Ancak bu durum yalnızca bu teşebbüsün diğer ülkede yer alan bir işletme aracılığıyla faaliyette bulunmadığı hallerde geçerli olup; böyle bir durum varsa teşebbüsün faaliyetleri yalnızca o ülkedeki işletmenin faaliyetleriyle sınırlı olarak o ülkede vergilendirilir.
- Bağımlı teşebbüslere ilişkin özellikli durumlar Anlaşma'nın 9. Maddesi'nde düzenlenmiş olup, devletlerden birisinde yer alan bir teşebbüsün, doğrudan veya dolaylı olarak diğer devletteki bir teşebbüsün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında ya da aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak her iki devletteki iki teşebbüsün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında ve her iki halde de, iki teşebbüs arasındaki ticari veya mali ilişkilerde oluşan veya oluşturulan koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşması gereken koşullardan farklılaştığında, bu şartlar altında, teşebbüslerden birisinde olması gereken, fakat bu koşullar nedeniyle kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenir ve buna göre vergilendirilebilir. Eğer bu durum gözetilmeksizin diğer ülkede de vergilendirme yapılmışsa, diğer devlet buna göre gerekli düzeltmeleri yapacaktır.
- Temettü (kâr payı) gelirlerine ilişkin vergiler anlaşmanın 10. Maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre, bir devlette yer alan bir şirketin diğer bir devlette yerleşik bir kişiye kâr payı ödemesi yapması halinde bu kişinin bulunduğu ülkede vergilendirme yapılır.
- Faiz gelirlerinin vergilendirilmesi anlaşmanın 11.maddesinde düzenlenmiş olup, bir devlette doğan ve diğer devlette yerleşik birine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir. Bununla beraber söz konusu faiz, elde edildiği devlette ve o devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak

faizin gerçek lehtarı diğer devlette yerleşik biri ise bu şekilde alınacak vergi, faizin yüzde 10 unu aşmayacaktır.

- Gayri maddi hak bedellerinin (fikri mülkiyet haklarından doğan hak bedelleri) vergilendirilmesi anlaşmanın 12. Maddesinde düzenlenmiş olup, bir devlette doğan ve diğer devlette yerleşik birine ödenen gayri maddi hak bedelleri, bu diğer devlette vergilendirilebilir. Bununla beraber, söz konusu gayri maddi hak bedelleri elde edildikleri Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak gayri maddi hak bedelinin gerçek lehtarı diğer devlette yerleşik biri ise bu şekilde alınacak vergi, gayri maddi hak bedelinin yüzde 10 unu aşmayacaktır.
- Sermaye Değer Artış Kazançlarının vergilendirilmesi Anlaşmanın 13. Maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre, bir devlette yerleşik olan bir kişinin, diğer bir devlete bulunan gayrimenkul varlıkları, iş yerleri, iş yerinin aktifine dâhil varlıklar ve bir yıldan daha kısa süre elde tuttıkları diğer varlıkların (örneğin iştirak payları, hisse senetleri) elden çıkarılmasından sağladıkları kazançlar bu diğer devlette vergilendirilecektir. Ancak, bir yıldan fazla süre ellerinde tuttıkları hisse senetlerinin satışından elde edecekleri kazançlar yerleşik oldukları devlette vergilendirilecektir.
- Serbest Meslek Kazançlarının vergilendirilmesi Anlaşmanın 14. Maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre, kural olarak bir kişinin yerleşik olduğu ülkede gerçekleştirdiği serbest meslek faaliyetinden edindiği gelirler bu ülkede vergilendirilir. Ancak bir devlette yerleşik olan bir kişinin, diğer devlette bir serbest meslek faaliyeti gerçekleştirmesi halinde, faaliyet 12 aylık herhangi bir kesintisiz dönemde toplam 183 günden uzun sürerse veya faaliyeti gerçekleştirmek için diğer ülkede de sabit bir yer (iş yeri) bulunmaktaysa o diğer ülkenin bu geliri vergileme hakkı doğacaktır.
- Bağımlı Çalışma sebebiyle elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi Anlaşmanın 15. Maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre, bir ülkede yerleşik olan bir kişi tarafından bu ülkede yapılan çalışmadan alınan ücret bu ülkede vergilendirilir. Ancak, bir devlette yerleşik olan bir kişinin bu çalışmasını diğer devlette gerçekleştirmesi halinde, bu hizmetin, ilgili mali yıl içinde başlayan veya biten herhangi bir 12 aylık bir dönemde toplam 183 günden uzun sürmesi ve ödemenin bu diğer devlette yerleşik bir işveren tarafından yapılması veya ödemenin, asıl yerleşik olduğu devletteki işveren tarafından yapılması veya yerleşik olduğu ülkedeki işverenin diğer ülkede sahip olduğu bir iş yerinden yapılması durumlarından herhangi birinin gerçekleşmesi halinde vergileme hakkı diğer devlete geçecektir.
- Yöneticilere Yapılan Ödemelerin vergilendirilmesi sözleşmenin 16. Maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre, kural olarak yöneticilerin gelirleri şirketin bulunduğu yerde vergilendirilir.
- Özel sektörde çalışma karşılığında elde edilen emekli maaşları Anlaşmanın 18. maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre emekli maaşları hangi Devlet tarafından ödenirse ödensin, emekli maaşını elde eden kişinin ikamet ettiği

Ülkede vergilendirilmektedir. Ancak, emekli maaşının yıllık 10.000 Euro'yu aşması halinde ödemeyi yapan Devletin de emekli maaşının tutarının %10'unu aşmayan ölçüde vergileme hakkı bulunmaktadır.

Her ne kadar kural olarak bir devlette yerleşik olan bir kişi bu devletin vergi hukuku bakımından tam mükellef olsa ve vergilendirilecek olsa bile, yukarıda da izah edildiği üzere, bazı durumlarda, diğer devletin de vergilendirilmesine olanak verilmekte. Bu gibi durumlarda kişilerin aynı gelir sebebiyle iki kere vergi ödemesi riski doğmaktadır. Bunun önüne geçebilmek amacıyla anlaşmanın 22. maddesinde ifte vergilendirmenin nasıl önleneceği ayrıntılı olarak düzenlenmiştir, anlaşmanın öngördüğü sistemde ifte vergilendirmenin ortaya çıktığı hallerde mahsup ve istisna yollarıyla bu durumun nlenebilirliği amaçlanmaktadır.

III. YABANCILARIN TİCARİ FAALİYETLERİNE İLİşKİN SINIRLAMALAR

Aynı Türkiye'de 2003'de yürürlüğe giren Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra yabancı yatırımcıların önündeki engeller büyük ölçüde kaldırıldığı gibi; Almanya'da da genel olarak yabancıların Almanya'da yatırım yapmasını engelleyen genel bir yasak yoktur. Yabancılar da aynı Almanlar gibi ticaret yapma özgürlüğüne sahiptirler.

Kural olarak, yabancı tüzel kişiliklerin de Almanya'da faaliyet etmesine engel bir durum yoktur ve bunlar özel bir izin veya onaya gereksinim duymazlar.

şirketler hukukunun bir izne gerektirdiği hallerin özel bir izin gerektirdiği durumlar haricinde, yabancı tüzel kişiler de aynı Alman tüzel kişiler gibi hak ve yükümlülüklerin muhatabıdırlar.

Ayrıca Almanya'daki birimin yalnızca bir temsilcilik mi (Reprsentanz); bir şube mi yoksa bağlı bir birim mi olduğuna bakılmaksızın, Yabancı bir şirketin Almanya'daki biriminde yönetici, yönetim kurulu yesi, yetkili temsilcisi olan yabancı ülke vatandaşlarının yabancılar hukukundan kaynaklanan vize vs hükümlerini dikkate almaları gerekmektedir.

Dikkat edilmesi gereken nokta şudur: yabancı şirketlerin Almanya'da hukuki işlem yapma yetkisine sahip olabilmeleri için kendi ülkelerinde de hukuki işlem yapmaya ehil olmaları gerekmektedir.

Ancak şirketin usuli olarak tabi olabileceği yukarıdaki sınırlamalar dışında, bazı durumlarda yabancı yatırımların ticari faaliyet alanına yönelik olarak birtakım sınırlamalara maruz kalmaları söz konusu olabilmektedir. Güvenlik tehditlerinin önüne geçebilmek amacıyla Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie (BMWi)) yerli şirketlerin yabancı yatırımcılar tarafından satın alınacağı hallerde detaylı olarak denetleyebilmektedir (Investitionsprüfung). Bu denetim esnasında, bu yatırımın Alman kamu düzeni veya devletin güvenliğini veya devletin çıkarlarını tehlikeye sokup sokmayacağını anlamak için sektör bazlı bir takım yatırım incelemelerinde bulunulabilir. (Savunma sanayiine veya veri güvenliğine bakımından bilişim sektöründe faaliyet gösteren

şirketlerin satın alınması) Bu denetimin yasal dayanağı Dış Ticaret Kanunu (Außenwirtschaftsgesetz (AWG)) ve Dış Ticaret Yönetmeliği'dir

Kanunun sistematığı incelendiğinde iki çeşit denetim mekanizmasının olduğu görülmektedir:

- 1. Sektorübergreifende Investitionsprüfung** – Hangi sektörden olduğuna bakılmaksızın bütün sektörlerde faaliyet gösteren ve ne büyüklükte olursa olsun her bir şirket bakımından uygulama alanı bulabilecek bir denetimdir bu. Kanunun 4(1),4. ve 5 (2). Maddeleri ile Yönetmeliğin 55-59.maddeleri arasında düzenlenmiştir.)

Almanya'daki bir şirketin en az %25 oy hakkının AB veya EFTA (Avrupa Serbest Ticaret Birliği - Norveç, İsviçre, İzlanda ve Liechtenstein) dışındaki bir yatırımcı tarafından alındığı hallerde uygulanır bu denetim.

Özellikle temel altyapı alanlarında veya yazılım alanında faaliyet gösteren bir şirketin satın alınması halinde yatırımcıların Alman Ekonomi Bakanlığına yazılı bildirimde bulunmaları gerekmektedir. (Yönetmelik 55.maddesine göre)

Bunun haricinde bakanlığın kendisi de her halde, satın almayı öğrenmesinden itibaren 3 ay içerisinde denetimde bulunabilir.

Yine yatırımcının kendisi de bakanlığa gidip herhangi bir engel olmadığına dair bir belge verilmesini talep edebilir. Bu talepte yapmayı planladığı yatırım/satın alma ile ticari faaliyet alanına ilişkin genel bilgileri bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

Yatırımcının AB'de yerleşik olması halinde ise yalnızca birtakım şüphelerin olması halinde uygulanır bu denetim.

Burada bu satın almanın kamu düzeni veya devletin güvenliğine bir tehdit teşkil edip etmediği incelenir. Bu sebeple yasal düzenlemeler doğrudan AB mevzuatına ve EUGH (Avrupa Birliği Adalet Divanı) içtihatlarına gönderme yapmaktadır.

- 2. Sektorspezifische Investitionsprüfung** - Bu genel denetimin haricinde bir de savunma sanayi ve bilişim şirketlerine ilişkin olarak ayrıca düzenlenmiş

olan denetimler vardır, bunun yasal dayanağı ise Kanunun 4(1),1 ve 5(3) maddeleri ile Yönetmeliğin 60-62 maddeleridir.

Güvenlik bakımından hassasiyet arz eden alanlarda ise daha sıkı bir denetim uygulanmaktadır. Bu alanlar savunma sanayii ile veri güvenliğidir. Yukarıdakinin aksine bu alanlarda faaliyet gösteren her şirketin bakanlığa yazılı bildirimde bulunması gerekmektedir.

Bu alanlarda faaliyet gösteren şirketlerin, en az %25 oy hakkını sağlayan payların satın alınması halinde denetime tabiidir.

IV. VİZE VE OTURUMA İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR:

Öncelikle her şeyden önce bir yabancınn Almanya'ya gelip burada yerleşmesi için oturma iznine ihtiyacı vardır. Uygulamada genellikle ülkeye girişten önce alınan bir vize ile buradan sonra bunun Almanya'da gerekli yabancılar dairesine gidilip oturma çevrilmesi şeklinde ilerlemektedir süreç.

Buna ilişkin temel düzenlemeler oturma yasası, (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet- Aufenthaltsgesetz- AufenthG), Oturma yönetmeliği (Aufenthaltsverordnung - AufenthV) ve yabancıların mesleki faaliyetlerini düzenleyen yönetmelik (Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern- BeschV)'dir.

Burada özellikle dikkat edilmesi gereken nokta şudur ki, şirket sözleşmesi gereğince şirket adına işlem yapabilme yetkisini sahip kişi veya kişilerin şirket kuruluşu esnasında Almanya'da hazır bulunmaları gerekmektedir ama sürekli oturma izninin olmasına gerek yoktur.

En yaygın başvurulmuş oturma çeşitleri; Oturma izni, kalıcı yerleşim, kalıcı oturma izni, vize (Schengen ya da business vizesi).

Yine belirtmekte fayda vardır ki; vize başvurusunda bulunan kişilerin, Almanya'da bir kişi tarafından Verpflichtungserklärung isimli ve davet edilen kişinin her türlü masrafının kendilerince karşılanacağını belirttiği bir belgenin Yabancılar Dairesi'ne sunması aracılığıyla da Almanya'da geçirecekleri sürenin finanse edilebileceğini kanıtlamaları mümkündür ve bazı durumlarda bu daha avantajlı ve pratik bile olabilmektedir. Buna ilişkin temel düzenlemeler Oturma Yasası 66-68. Maddeleri arasında düzenlenmektedir.

- **Aufenthaltserlaubnis(Oturum izni)**

Kısıtlı bir süre ve yalnızca kanunda öngörülen belirli amaçlarla sınırlı olarak verilen izin türüdür. Çalışma amacıyla verilecek izin de bu kapsamdadır. Yabancılar dairesi oturum iznini vermeye yetkili makamdır.

- **Niederlassungserlaubnis (Yerleşim izni)**

Burada sınırsız süreli bir yerleşim hakkından bahsedilmektedir. Buna sahip olan kişi çalışma hakkına da sahiptir. Bu sebeple sıkı şartlara bağlanmıştır. § 9 AufenthG da düzenlenmektedir.

- 5 seneden beri aralıksız oturum,
- Yaşam masraflarını sağlayabilecek finansal durum
- Yeterli seviyede Almanca bilmek (Aufenthaltsg Madde 2'ye göre, yeterli Almance B1 seviyesine yani orta seviyede bir dilbilgisine tekabül etmektedir.)
- Yeterli seviyede yaşam alanına sahip olmak
- Cezai eylem işlememiş olmak

- **Schengen-Visum (Geschäftsvisum – Business visum)**

3 aya kadar olan seyahatlerde verilen ve bütün Schengen ülkelerine seyahate olanak sağlayan bir vize türüdür. İş amacıyla olan seyahatlerde Schengen vizesine başvurulduğunda uygulamada buna business visum denilmektedir. Vize başvurunun mesleki sebeplerden ötürü Almanya'ya gelmesini gerektiren her halde verilen vizedir.

A. Almanya'da Serbest Meslek İcra Etmenin Şartları:

Kural olarak Almanya'da ikamet eden veya buraya taşınmak isteyen ve burada çalışmak isteyen bir yabancıнын ya çalışmaya izin veren bir oturum izni ya da hepsini kapsayan bir kalıcı yerleşim iznine sahip olması gerekmektedir.

Serbest meslekten anlaşılması gerekenler kişilerin riskini kendileri taşıyarak icra ettikleri her türlü faaliyeti kapsamaktadır. Buraya örnek olarak kendi başına çalışan sanatçılar, mimarlar, mühendisler, şirketler, vs dahildir.

Bu kategori kapsamında Almanya'da oturum alabilmek için Oturum yasasının 21(2) maddesinde düzenlenen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartlar aşağıdaki gibidir:

1. Ekonomik bir çıkar veya bölgesel bir ihtiyacın olması,
2. Yapılacak faaliyetin ekonomiye olumlu katkılarının olması,
3. Yabancıнын bu business planını gerçekleştirecek şahsi sermayesinin olması veya onaylanmış bir kredisinin olması gerekmektedir.

Bu şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini değerlendirilmesinde, asıl odak noktası bu projenin uygulanabilirliği noktasında toplanmaktadır. Burada başvuran yabancıнын girişimcilik tecrübeleri, yatırılan sermayenin meblağı, istihdam ve

eğitime etkisi ile yenilik ve araştırmaya olan katkıları göz önünde bulundurulur. Projenin planlandığı yerdeki yetkili otoriteler, yetkili sanayi ve ticaret birimleri, kamu sektöründen ve meslek grupları ile bahse konu mesleğe kabulü düzenleyen kurumların temsilcilerinin dahil olduğu bir denetime dahil olur bu başvuru.

Normalde 45 yaş üzerindeki girişicilerin uygun bir emeklilik planı sağlamaları gerekmektedir. Fakat Türk vatandaşları için bu şart uygulanmamaktadır.

Ayrıca aşağıdaki bu üç grup için yukarıda sayılan şartlar aranmaz:

- Oturma yasasının 21(5) maddesine göre Freelance olarak çalışacak serbest meslek erbabı;
- Oturma yasasının 21(2a) maddesine göre Alman okullarından mezun olan yabancılar,
- Oturma yasasının 21(4) maddesine göre kalıcı yerleşim iznine sahip olan kişiler.

Ticari faaliyette bulunmak amacıyla bu vizeye başvuran kişilerden aşağıdaki belgeler istenilmektedir:

- Businessplan-İş planı
- Kapitalbedarfsplan - Sermaye planı
- Liquiditätsplan- Nakte çevrilebilirlik planı
- Ertragsvorschau – Tahmini gelir
- Varsa Şirket müdürü ile yapılan anlaşma
- Sermaye şirketlerinde esas sözleşme; Ticaret siciline kayıt veya kaydı gösterir döküm (Handelsregisterauszug)
- Sağlık Sigortası teminatını gösterir belge (Bescheinigung zum Krankenversicherungsschutz)
- Ortakların/Şirket müdürünün özgeçmişleri

Yabancılar dairesi öncelikle ilgili yerdeki yetkili ticari otoriteler ve/veya Sanayi ve ticaret odalarından görüş bildirmelerini ister. Ama bu görüş tavsiye niteliğinde olup; yabancılar dairesi bu görüş ile bağlı değildir.

B. Almanya'da Birine Bağlı Çalışmanın/İş Gören Olmanın Şartları:

Almanya'da birine bağlı olarak çalışacak yabancıların da çalışmaya izin veren bir çalışma izinlerinin olması gerekmektedir. Oturma yasası 18. Maddesinde düzenlenmektedir temel olarak. Genel olarak ya Almanya'da çalışma amaçlı oturma (18. Madde) ya da EU Blue Card denilen ve bütün AB'de çalışma olanağı sağlayan çalışma izni verilmektedir. (19a Maddesi)

Bundesagentur für Arbeit (federal iş ve işçi bulma kurumu) birinin alman işgücüne dahil olması konusunda karar vermeye yetkili kurumdur. Burada yapılan ilk kontrol oturma yasası 39(2) maddesine göre yapılacak denetimdir: yabancıların Almanya'da çalışmasının ekonomiye olumsuz bir etkisinin olup olmayacağı ve yabancıların istihdamının Alman işgücü piyasasına olumsuz etkisinin olup olmayacağıdır.

Çalışma iznine başvuru kişinin bulunduğu ülkedeki yetkili Alman konsolosluğuna yapılmalıdır.

Başvuru formunun yanında, kişinin bir işe kabul aldığını gösterir belge veya iş sözleşmesinin olması ile işveren tarafından doldurulmuş iş tanımının gösterir belgenin verilmesi gerekir. Buradan sonra yurtdışı temsilciliği ile "Bundesagentur für Arbeit" karar verir.

- **Bundesagentur für Arbeit'ın rızası için aranan şartlar:**

Buna ilişkin şartlar temel olarak, yabancıların Çalışma Yönetmeliği de dikkate alınmak koşuluyla, § 39 AufenthG da düzenlenmiştir.

Buna göre;

- Yabancıların istihdamı ile işgücü piyasasına olumsuz bir etkisi olmamalı.
- Aynı işi yapmaya elverişli ayrıcalıklı iş görenlerin (Almanlar, AB Vatandaşları ve EWR (Avrupa Ekonomik Alanı vatandaşları) olmaması gerekir.
- Yabancı işçilerin yerlilerle aynı çalışma koşullarına sahip olmaları gerekmektedir/yabancı oldukları için daha kötü şartlar altında çalışamazlar.

- **Bundesagentur für Arbeit'ın rızasının aranmadığı haller:**

Yabancıların çalışma yönetmeliğinde Bundesagentur für Arbeit'ın rızasının aranmadığı haller düzenlenmiştir. Buna göre, bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla, rızanın aranmayacağı hallere örnek olarak şunlar gösterilebilir:

- EU Blue Card kapsamında olup belirli bir gelirin üzerinde gelir sahibi olan kişiler,
- Oturma yasası 16. Madde kapsamında öğrenci olanlara verilen çalışma izni kapsamında çalışanlar,
- Alman vatandaşıyla evli olan yabancılar veya pasaportlarında "Erwerbstätigkeit gestattet" ibaresi/yani kişinin çalışmaya izni olduğunu gösterir ibare bulunan yabancılar herhangi bir izne gerek olmaksızın çalışabilirler.
- Genel yetkisi veya vekaleti olan yönetici pozisyonundaki çalışanlar,
- Tüzel kişilerin yasal olarak temsile yetkili organlarının üyeleri,
- Uluslararası bir şirketin yurtdışında çalışan bir personelinin eğitim amacıyla yurtiçindeki (Almanya'daki) bir şubeye 90 günden kısa bir süre için gelmesi;
- BeschV 16. Maddesine göre yurtdışındaki bir işveren için çalışan bir kişinin Almanya'da işletme birimleri açmaları, görüşmeler yürütmeleri amacıyla gelen kişiler.

V. ŞİRKET KURMA AŞAMALARI/CHECK-LIST

Özetlenecek olursa; yabancı bir girişimci için Almanya'da şirket açmak için gerekli adımlar kabaca şu şekilde sıralanabilir:

- Girişimcilerin planlarına, sermayesine göre şirket türüne karar vermek
- Vize yükümlölüklerini yerine getirmek ve Almanya'da hazır bulunmak
- şirket sözleşmesi ile ticaret sicile tescilini yapmak
- Gewerbeamt (Ticaret ofisi) kaydını yapmak
- Ticaret ve Sanayi Odasına üye olmak
- Muhasebesel yükümlölüklerini yerine getirmek (Bilanço)
- Vergi beyanında bulunmak ve vergi hukukundan kaynaklanan yükümlölüklerini yerine getirmek